

การศึกษาการปฏิบัติงานในเทศของครูผู้เทศ สังกัดกรมสามัญศึกษา

นายนิรทัศน์ รัชคากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
ภาคบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2539

ISBN 974-633-843-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16564418

A STUDY OF SUPERVISORY PERFORMANCE OF SUPERVISOR TEACHERS
UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION

Mr. Neeratat Ratchatakorn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration
Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-633-843-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศของครูผู้นิเทศ สังกัดกรมสามัญศึกษา
โดย   นายนิรทัศน์ รัชตากร
ภาควิชา   บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ วาเลรีคน์ บุญสวัสดิ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาโท

..... น.ส. บี ..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ กุญสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... จันทน์ 180 ธรรมพงษ์ ..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจทิษฐ์ เชื้อรัตนพงษ์)

..... จันทน์ มงคลจิต ..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ วาเลรีคน์ บุญสวัสดิ์)

..... น.ส. เกียรติ วัฒน ..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. เพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา)

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

นිරัทสน์ รัชตากร : การศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศของครูผู้นิเทศ สังกัดกรมสามัญศึกษา
(A STUDY OF SUPERVISORY PERFORMANCE OF SUPERVISOR TEACHERS
UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION)
อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 177 หน้า
ISBN 974-633-843-9

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศของครูผู้นิเทศ สังกัดกรมสามัญศึกษา ผู้ให้ข้อมูลคือ ครูผู้นิเทศสังกัดกรมสามัญศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การเตรียมการนิเทศ ครูผู้นิเทศส่วนใหญ่สำรวจความต้องการจำเป็นโดยวิธีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของครู มีการวางแผนการนิเทศโดยกำหนดเป็นงาน/โครงการในหน่วยศึกษานิเทศก์ เตรียมปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยกำหนดและเลือกกิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศ โดยพิจารณาถึงความต้องการของครู งบประมาณที่ได้รับจัดสรรได้นำไปใช้เป็นค่าพาหนะและวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน มีการสร้างเครื่องมือการนิเทศโดยศึกษาเอกสารและขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ และการประสานงานกับโรงเรียนที่จะไปนิเทศโดยเสนอโครงการปฏิบัติงานนิเทศให้โรงเรียนทราบ
  2. การดำเนินการนิเทศ ครูผู้นิเทศส่วนใหญ่จัดกิจกรรมการนิเทศโดยให้ครูมีส่วนร่วม เสนอแนะและแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ โดยใช้วิธีการแนะนำ/ให้คำปรึกษาหารือในการเขียนแผนการสอน และทำผลงานทางวิชาการ มีการผลิตสื่อการเรียนการสอนโดยสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของครู และร่วมมือกับครูในโรงเรียนในการทำงานวิจัยทางการศึกษา หรือการวิจัยในชั้นเรียน และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
  3. การจัดทำรายงานการนิเทศและรายงานสรุปการนิเทศ ครูผู้นิเทศส่วนใหญ่จัดทำรายงานการนิเทศเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงาน วิธีดำเนินการ ปัญหาและข้อเสนอแนะ เสนอต่อหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียน โดยรายงานเมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติงานในชั้นตอนต่าง ๆ
- ปัญหาที่พบในการเตรียมการและดำเนินการนิเทศ ส่วนใหญ่ ได้แก่ เวลาและงบประมาณไม่เพียงพอ ครูผู้นิเทศมีการกิจในโรงเรียนมากทำให้ปฏิบัติงานได้ไม่เต็มที่ ส่วนการรายงานการนิเทศส่วนใหญ่เห็นว่าไม่มีปัญหา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา .....
สาขาวิชา ..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร .....
ปีการศึกษา ..... 2538 .....

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C741870 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT

KEY WORD: SUPERVISORY PERFORMANCE/ SUPERVISOR TEACHERS

NEERATAT RATCHATAKORN : A STUDY OF SUPERVISORY PERFORMANCE OF SUPERVISOR TEACHERS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. VALAIRAT BOONSWASDI, 177 pp. ISBN 974-633-843-9

The proposes of this research were to study the state and problems of supervisor teachers under the Jurisdiction of the Department of General Education. Research population were supervisor teachers. Questionnaires were used as research instrument. Content analysis, frequency count and percentage were used for data analysis.

Research findings were as follows :

1. Supervisory preparation stage, most of the supervisor teachers surveyed the teachers' needs assessment by consulting with the teachers' task problems. There was supervisory planning by specify as the task of program in the Supervisory Units, they prepared the assigned factors and chose the supervisory activities by considering the teachers' need. Budget was used for travelling expense and materials, they made the supervisory devices by studying from documents and the advise from the experts, and coordinating with the schools by proposing the program.
2. Supervisory implementation stage, most of the supervisor teachers gave the oppotunities to teachers to express their ideas. They used views and propose supervisory activities by giving the advise in writing instructional plans and academic work production. They produced the instructional medias with the teachers by surveying the problem and teachers' need and they cooperating with teachers concerning the educational research for development, classroom and action research.
3. Written supervisory report stage, most of the supervisor teachers wrote supervisory reports, each report was consisted of the teachers' performance, methods of implementation, problems and suggestion and proposed to the Head of Supervisory Units and to the school administrators at the end of each stage.

Most of the problems founded were inadequate time and budget. Supervisor teachers could not perform the supervisory task due to the overload of their routine work. There was no problem concerning the written supervisory report.

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....บริหารการศึกษา.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชา.....นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา.....2538.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ วาไรต์คน บุญสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำ ปรึกษา ตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่ ตลอดจนให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาบริหารการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอค ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจทิพย์ เข็มรัตน์พงษ์ และ อาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ในรายวิชาต่าง ๆ พร้อมทั้งกรุณาให้คำแนะนำอันมีค่ายิ่งในการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจเครื่องมือทำชิ้นการวิจัย พร้อมทั้งให้คำแนะนำแก้ไข และขอขอบพระคุณครูผู้นิเทศ สังกัดกรมสามัญศึกษา ทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลในการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ และน้อง รวมทั้งเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจในการศึกษาและการทำวิทยานิพนธ์ด้วยความอบอุ่นเสมอมา

นිරัทสน์ รัชตากร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
คานิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	7
2 ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ความหมายของการนิเทศการศึกษา	9
ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา	10
หลักการนิเทศการศึกษา	11
ความจำเป็นของการนิเทศศึกษามายานโรงเรียน	13
งานนิเทศของครูผู้นิเทศ	14
การปฏิบัติงานนิเทศของครูผู้นิเทศ	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	56

คู่มือวิทยานิพนธ์พยาบาล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย	
	ประชากรที่เข้าในการวิจัย	60
	เครื่องมือที่เข้าในการวิจัย	62
	การสร้าง เครื่องมือที่เข้าในการวิจัย	62
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	63
	การวิเคราะห์ข้อมูล	64
	สถิติที่เข้าในการวิจัย	65
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
	ลำดับขั้นตอนการนำเสนอข้อมูล	66
	ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้คอนแบบสอบถาม ...	68
	ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานนิเทศของครู ผู้นิเทศ สังกัดกรมสามัญศึกษา	76
	ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศของครู ผู้นิเทศ สังกัดกรมสามัญศึกษา	98
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
	สรุปผลการวิจัย	117
	อภิปรายผลการวิจัย	122
	ข้อเสนอแนะ	133
	รายการอ้างอิง	136
	ภาคผนวก	140
	ประวัติผู้เขียน	177

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนกลุ่มประชากรจำแนกตามเขตการศึกษา	61
2	ข้อมูลจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน	64
3	สภาพภาพของครูผู้นิเทศ	69
4	สภาพการปฏิบัติการนิเทศของครูผู้นิเทศ สังกัดกรมสามัญศึกษา ชั้นการ เตรียมการนิเทศ ในด้านการศึกษาข้อมูลจริงเรียนก่อนการนิเทศ	77
5	สภาพการปฏิบัติการนิเทศของครูผู้นิเทศ สังกัดกรมสามัญศึกษา ชั้นการ เตรียมการนิเทศ ในด้านการกำหนดการนิเทศ	81
6	สภาพการปฏิบัติงานนิเทศของครูผู้นิเทศ สังกัดกรมสามัญศึกษา ชั้นการ เตรียมการนิเทศ ในด้านการเตรียมการปฏิบัติที่จริงเรียน.....	85
7	สภาพการปฏิบัติงานนิเทศของครูผู้นิเทศ สังกัดกรมสามัญศึกษา ชั้นการ ดำเนินการนิเทศ ในด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศ	87
8	สภาพการปฏิบัติงานนิเทศของครูผู้นิเทศ สังกัดกรมสามัญศึกษา ชั้นการ ดำเนินการนิเทศ ในด้านการผลิตสื่อหรือนวัตกรรมการเรียนการสอน	91
9	สภาพการปฏิบัติงานนิเทศของครูผู้นิเทศ สังกัดกรมสามัญศึกษา ชั้นการ ดำเนินการนิเทศ ในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนางาน	93
10	สภาพการปฏิบัติงานนิเทศของครูผู้นิเทศ สังกัดกรมสามัญศึกษา ชั้นการ จัดทำรายงานการนิเทศและรายงานสรุปการนิเทศ	95
11	ปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศของครูผู้นิเทศ สังกัดกรมสามัญศึกษา ชั้นการ เตรียมการนิเทศ ในด้านการศึกษาข้อมูลจริงเรียนก่อนการนิเทศ	99
12	ปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศของครูผู้นิเทศ สังกัดกรมสามัญศึกษา ชั้นการ เตรียมการนิเทศ ในด้านการกำหนดการนิเทศ	103
13	ปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศของครูผู้นิเทศ สังกัดกรมสามัญศึกษา ชั้นการ เตรียมการนิเทศ ในด้านการเตรียมการปฏิบัติที่จริงเรียน	107

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14	ปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศของครูผู้นิเทศ สังกัดกรมสามัญศึกษา ชั้นการ คําเนินการนิเทศ ในด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศ	109
15	ปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศของครูผู้นิเทศ สังกัดกรมสามัญศึกษา ชั้นการ คําเนินการนิเทศ ในด้านการผลิตสื่อหรือนวัตกรรมการเรียนการสอน	112
16	ปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศของครูผู้นิเทศ สังกัดกรมสามัญศึกษา ชั้นการ คําเนินการนิเทศ ในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนางาน	114
17	ปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศของครูผู้นิเทศ สังกัดกรมสามัญศึกษา ชั้นการ จัดทํารายงานการนิเทศและรายงานสรุปการนิเทศ	115

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แผนภูมิเครือข่ายการนิเทศ หน่วยงานนิเทศกรมสามัญศึกษา.....	15
2	แผนภูมิเครือข่ายการนิเทศ ส่วนกลาง	18
3	แผนภูมิเครือข่ายการนิเทศ ระดับเขตการศึกษา	21
4	แผนภูมิเครือข่ายการนิเทศ ระดับจังหวัด	23

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย